

Kreeka PÄÄSTIK aitas Kunda jalule

“Kui ma esimest korda Kundasse sattusin, oli see väike räpane nõukogude küla,” meenutas Kreeka miljardär George Tsatsos Kundas tsemenditehase renoveerimise alguse 25. aastapäeval.

ANDRES PULVER
andres.pulver@ajaleht.ee

Tegelikult ei olnud Kunda tehase ostmine Tsatsose ja tema partnerite esimehe valik, tsemenditootmist käidi vaatamas ka Novorossiiskis, kuid seal olid tehase omandisuhted väga segased ning kaubast ei saanud asja.

“Nii sattusime Eestisse ja nägin, et Kunda tehase pakub võimalusi,” meenutas George Tsatsos, kes on pärit põlisest tsemenditöösturite suguvõsast ning sattus nõnda esimest korda tsemendivabrikusse juba kolmeaastaselt.

Kunda tehase eeliseks oli tema sõnul tööik, et siin kasutati kütteks kohalikku põlevkivi, mis aitas tootmiskulud madalal hoida.

Samas pani see aga muretsema naaberriikide tsemenditehaste omanike, sest kardeti, et Kunda võib odava tsemendiga turu üle ujutada. Ja lõpuks viiski naabrite mure sellele, et tehase jõudis Soome ja Rootsi omanike kätte, sealt aga edasi sakslastele.

Kunda Nordic Tsemendi tegevdirektor Meelis Einstein, kes 25 aastat tagasi tehases tööline oli, meenutas, et tollal oli olukord üpris lootusetu. “Nõukogude ajal ainult lubati ja lubati olukorda parandada ning päris tõsiselt oli päevakorral jutt tehase sulgemisest,” rääkis Einstein.

Ta ütles, et kui praegu toodetakse Kundas umbes pool miljonit tonni tsementi aastas, siis veerand sajandi eest lendas korstnast välja umbes 100 000 tonni kaupa.

“Ma ei usu, et Tsatsose põhiline mu-

re oli see, kuidas Kundas tolmu vähendada, tema tahtis ikka äri teha. Aga tema tulek oli päästik, mis vallandas protsessi, mis on meid tänasesse kandnud,” kõneles Einstein.

George Tsatsos imestab aga tänini, kuidas Kunda tsemenditehas jalule tõsta õnnestus. “See oli ime – meil oli väga palju probleeme,” lausus ta. Probleeme oli majanduslikke, õiguslikke ja inimestevahelisi, aga nendest saadi siiski üle.

Eristist heameelt valmistab Tsatsosle Kunda sadama rajamine. “Olime väga õnnelikud, et meil oli eesõigus ehitada sadam, mis on Kundale väga tähtis,” sõnas ta.

Ning kuigi kunagine räpane küla, millest nüüdseks on Kreeka äri-mehe sõnul saanud suur ja uhke linn, on tolle ajaga võrreldes umbes paari tuhande inimese jagu kokku kuivanud, ennustas Tsatsos Kundale helget tulevikku. “Sadama tõttu on siia tulemas veel palju uusi ettevõtteid ja ma näen Kunda linnal väga suurt potentsiaali,” lausus ta.

Kunda linnaeape Kaido Veski ütles, et 25 aastat tagasi alguse saanud arengutele vaadates võib väita, et valitud suund on õigeks osutunud. “Tsemenditehas oli toona valusaks haavaks Virumaa hinges ja põhiprobleemiks oli elujäämine,” kõneles linnaeape, kelle sõnul on Kunda Nordic Tsemend praegu vastutustundlik ettevõtte, kes on valmis probleemide lahendamisel initsiatiivi haarama.

Kunda tsemenditehas tänas kingitustega kolme meest, kes mängisid olulist rolli tehase ümbersünnil – George

VANAD KAMRAADID

George Tsatsos (vasakul) meenutas koos Sillamäe sadama ehituse juhi Gennadi Golubkoviga piidialbumit uurides veerand sajandi taguseid aegu, mil välismaa raha hakkas liha rohkem Eesti majandust turgutama.

MEELIS MEILBAUM

Tsatsost, toonast Eesti välismajandusameti peadirektorit Mehis Pilve ning ülemnõukogu esimeest Arnold Rüütlit. Veerand sajandi eest peaministri ametit pidanud Edgar Savisaar oli samuti Kundasse oodatud, kuid kohale ei tulnud.

Kunda tsemendimuseum võttis aga George Tsatsoselt oma kollektsiooni tarbeks betooni käejälje.

22. aprillil 1991 sõlmisid USA ettevõtja Ronald S. Lauder ja Kreeka tsemenditööstur George Tsatsos Eesti vabariigi valitsusega eelkõkkuleppe, mil-

lest sai alguse Kunda tsemenditööstuse erastamine ja tehase edukas renoveerimine.

Eesti riik suutis välisinvestorite abil kaasajastada ühe oma märgilisemaid tööstusettevõtteid, Kunda linnast sai tänu sadama taasrajamisele üks Põhja-Eesti tõmbekeskustest, kuhu nüüdseks on tekkinud terve rida tegusaid ettevõtteid.

“25 aastat tagasi tehtud valitsuse otsused välisinvestori kaasamiseks töid ettevõttele hädavajalikud investeeringud ja said oodatud muutuste algu-

seks,” ütles majandusminister Kristen Michal.

“Märkimisväärne on Kunda tsemenditehase üle 140aastane ajalugu, mille jooksul on suudetud maailma muutustega kohaneda ja püsida Lääne-Virumaa inimestele olulise töödandjana,” lisas minister.

George Tsatsos on ka tunnustatud kunstnik, kes esinenud personaalnäitustega nii Londonis, Pariisis kui New Yorgis. Pärast külaskäiku Kundasse kinkis ta Tallinnas Eesti kunstimuseumile mitu oma maali.